

Aktuální otazníky kolem trestní odpovědnosti firem

Tomáš Kafka

9. dubna 2015

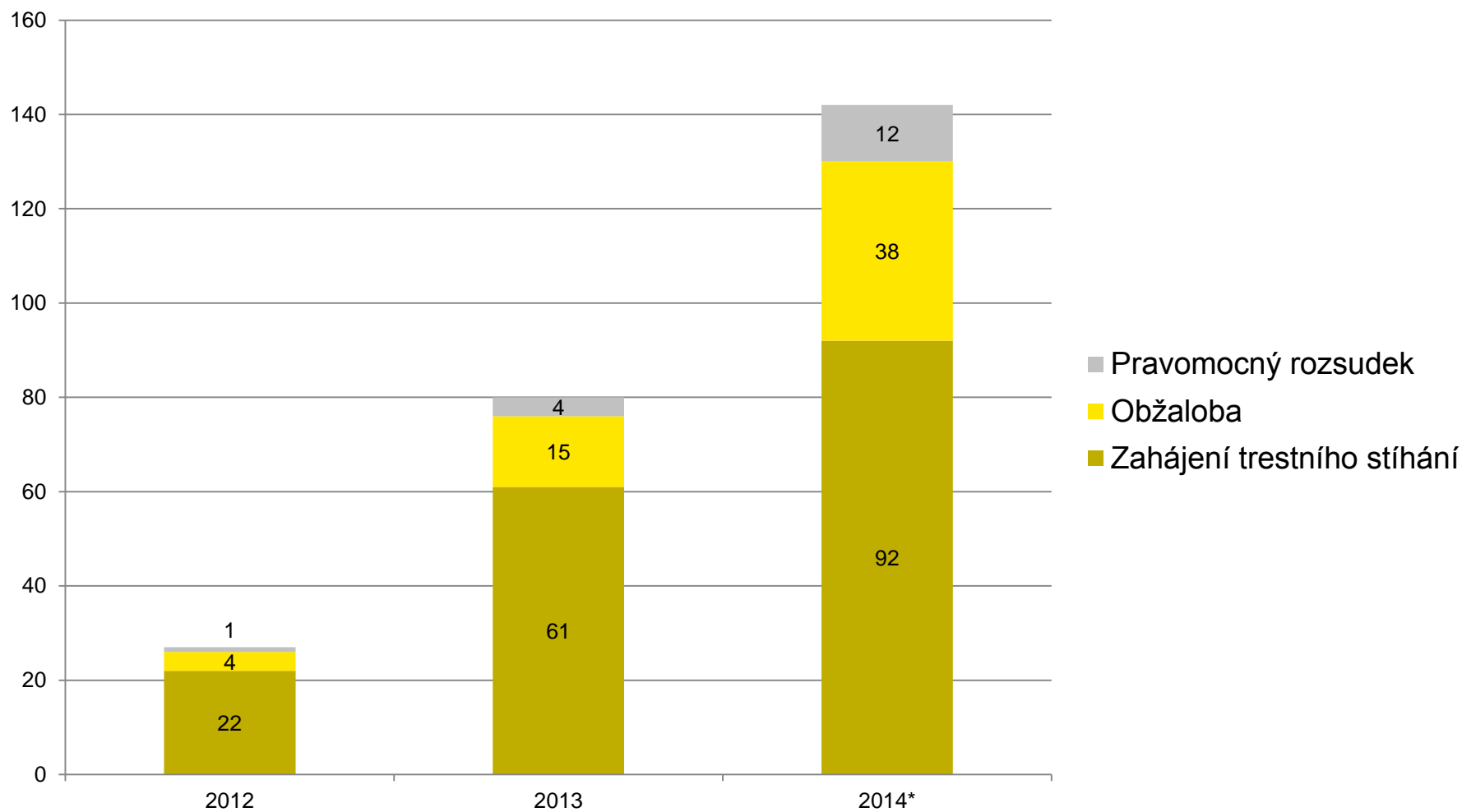
Building a better
working world

Zákon o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim (č. 418/2011 Sb.)

Účinnost	<ul style="list-style-type: none">▶ Od 1. ledna 2012
Obsah zákona	<ul style="list-style-type: none">▶ Právnické osoby jsou trestně odpovědné za jednání členů <u>statutárních orgánů</u>, osob pověřených <u>řízením a kontrolou společnosti a zaměstnanců</u> na základě rozhodnutí, schválení nebo pokynu orgánů těchto osob▶ Trestný čin musí být spáchaný jménem právnické osoby, v jejím zájmu nebo v rámci její činnosti▶ Odpovědnost i za nezavedení dostatečných preventivních a kontrolních opatření▶ Celkem 88 skutkových podstat, očekává se další rozšíření
Tresty	<ul style="list-style-type: none">▶ peněžní sankce, propadnutí majetku, zákaz plnění veřejných zakázek a přijímání dotací, uveřejnění rozsudku či zrušení právnické osoby

Aktuální vývoj

► Do r. 2014 odsouzeno 32 firem a 3 firmy zrušeny

* údaje od státního zastupitelství, stav k září 2014

Současný vývoj

- ▶ Nejčastěji stíhané trestné činy:
 - ▶ Neodvedení sociálního a zdravotního pojištění a daňové trestné činy
 - ▶ Podvody (dotační podvody)
 - ▶ Manipulace veřejných zakázek
- ▶ Trestní řízení proti velkým firmám - např. Česká pošta, Metrostav, Martek Medical and Pragoimpex
- ▶ Postihy se nevyhýbají ani členům **statutárních orgánů**
- ▶ Připravovaná **novela zákona** – změna výčtu trestných činů v zákoně na pouhé vyloučení některých trestných činů
 - ▶ Očekává se nárůst počtu stíhaných firem
 - ▶ Diskuse nad upřesněním možnosti vyvinění se (§ 8 zákona – přičitatelnost)

Trestní odpovědnost právnických osob a možnosti vyvinění se

- ▶ Trestný čin právnické osoby může být spáchán jednáním:
 - ▶ Člena statutárního orgánu
 - ▶ Osoby vykonávající řídicí či kontrolní činnost
 - ▶ Osoby vykonávající rozhodující vliv na řízení
 - ▶ Zaměstnance plnícího pracovní úkoly dle pokynů výše uvedených osob, nebo v důsledku pochybení výše uvedených osob

- ▶ Objektivní odpovědnost vůči řídicím osobám často vykládána absolutně
 - Pro vyvinění nutno dokázat jednání odpovědných osob s péčí řádného hospodáře (§ 159 Občanského zákoníku)

 - Porušení péče řádného hospodáře může vést k nároku na kompenzaci vzniklé újmy

Opatření k zajištění souladu se zákonem

- ▶ Opatření nejsou zákonem přesně stanovena
- ▶ Platné postupy nejlepší praxe v zahraničí definují vhodná a přiměřená opatření, zahrnující mj.
 - Postoj vedení
 - Monitorování a posouzení vhodnosti a účinnosti
 - Vyhodnocování a zlepšování

ALE - Existence nestačí - musí být přiměřená, vhodně zavedená a účinná

Otázka do diskuse

Co může výbor pro audit či dozorčí rada udělat pro ochranu firmy před možným postihem podle tohoto zákona?